

ISSN 0027-8084

УДК 808.61/.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XLI/3–4

БЕОГРАД

2010

Digitized by Google

Савремена истраживања језика и књижевности.
Година I / књига 1. Зборник радова са I научног скупа
младих филолога Србије одржаног 14. фебруара на
Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, Крагујевац:
Филолошко-уметнички факултет, 2009, 590 стр.

О перспективама лингвистичке сцене у Србији веома меродавну слику пружа зборник радова завидног обима (590 стр.) са I научног скупа младих филолога. Идеја за овакав начин презентовања и провере резултата научних истраживања најмлађих посленика у овој области потекла је са Катедре за српски језик Одсека за Филологију ФИЛУМ-а. Успешно је реализована најпре 14. фебруара 2009. године скупом у просторијама Универзитета у Крагујевцу, а онда и књигама реферата, иза којих стоји компетентан уреднички и рецензентски тим. На конференцији је учествовало преко 100 излагача из Србије, али и из иностранства. Излагања су се одвијала у оквиру осам језичких и шест књижевних секција. Реферати презентовани на језичким секцијама публиковани су у I, а они са књижевних у II књизи зборника.

У I књизи зборника нашло се 49 радова, тематски разврстаних у седам делова. Највећи број радова обрађује различите језичке појаве у српском језику са синхроног и дијахроног аспекта, док се радови истраживача са страних филологија тичу компаративних и контрастивних поређења језичких факата српског и других словенских и несловенских језика. Такође, заступљени су и радови који разматрају граматичке и лексичке особености страних језика, затим радови који преиспитују или представљају досадашња теоријска сазнања или су пак посвећени настави језика (матерњег и страног) на различитим нивоима образовања. Због бројности и садржајности радова, с једне, и ограничености простора, с друге стране, овом приликом даћемо само преглед зборника.

Прву тематску целину чине радови који се могу објединити насловом *Синтаксичка истраживања*. Рад Б. Вићентић, „Синтаксички аргументи девербативних именица у руском у поређењу са српским“ (15–34) представља компаративно истраживање, док су на српском језичком материјалу засновани радови М. Ивановић, „Средства изражавања фазног почетног значења у српском језику“ (35–46), И. Чугуре, „Статичка просторна локализација у изразима са пренесеним значењем“ (47–59), С. Куљанин, „О интензификаторским партикулама у дјелима Милисав Савића и Радослава Братића“ (61–73), Ј. Петковић, „Синтаксичка негација у светлу математичке и логичке негације“ (75–83), S.

Miletić, „Direkcioni adverbijali u modalnim iskazima bez glagolskih dopuna“ (85–93), Т. Русимовић, „Ајективне реченице с релативизатором *који* и показним детерминагором у антецеденту“ (95–103) и Р. Бајић и М. Гочанин, „Сустрет старог и новог у савременом српском језику (О рекцији и значењу глагола *наставаити/наставаљавати/наставаљати*)“ (105–112). Граматичким појавама у француском односно шпанском језику посвећени су радови V. Jovanović, „Analiza temporalne strukture Kamijevog romana *L'étranger*: francuski narativni perfekat (le passé composé) i temporalna progresija“ (113–123) и Г. Зечевић-Крнети, „Улога клитике *ME, TE, SE...* у формирању типа глаголске ситуације у шпанском језику“ (125–136).

Под насловом *Морфолошка и лексиколошка истраживања* обједињени су радови: Б. Станковића, „О одређености као категорији именица у српском језику“ (139–147), Н. Ивановића, „Прилози у служби других врста речи у српском језику (на материјалу из Речника САНУ)“ (149–166), Д. Станић, „Проблем синонимије простих речи у лексикографским дефиницијама речника савременог српског језика“ (167–175), М. Милојевић, „О придевима са префиксом *не-* у српском језику“ (177–184), М. Спасојевић, „О воденичкој терминологији ресавског краја“ (185–192), Н. Марковић, „Народна медицинска терминологија (творбени аспект)“ (193–204). Језичким контактима и адаптацијом бави се неколико истраживача, како србиста, тако и англиста и романиста: Д. Настановић, „О неким аспектима адаптације англицизама из области моде у српском језику“ (205–212), S. Rebronja, „Anglicizmi u nazivima elektronskih uređaja u srpskom jeziku“ (213–220), N. Tomović, „Srbizmi u engleskom jeziku“ (221–229) и А. Стевановић, „Семантичка анализа придева *sale* у француском језику и његовог српског еквивалента *љрљав*“ (231–234).

Трећи део, *Анализа дискурса и стилистичка и прагматичка истраживања*, доноси шест радова: М. Марјановић, „Маркирана значења глагола *умирања* у српском језику“ (237–245), Ј. Максимовић, „Три примера стилистичке и прагматичке анализе новинске вести“ (247–258), М. Николић, „Стилистички аспект поредбених конструкција у историјским романима Добрила Ненадића“ (259–269), V. Lazović, „Lingvistička analiza tekstova na ambalaži“ (271–283), С. Станојчића, „Значење именских лексема и значења дискурса (Оглед анализе конкретног уџбеничког језика)“ (285–294) и О. Јојић, „Како се жалити учтиво на енглеском језику“ (295–303).

Дијахрона истраживања младих филолога на материјалу рукописних и старих штампаних текстова представљена су у делу *Историјскојезичка истраживања*. Ту су се нашли радови: В. Поломца, „Језик у повељи великог челника Радича манастиру Кастамониту из 1430/1431. године“ (307–326), Д. Новаков, „Беговско или старосрпско писмо“ (327–338), Б. Самарџић, „О главним особинама повеља Твртка I Котроманића“ (339–346) и И. Цветковић-Теофиловић, „Граф јџ-ске одлике 'Телемака' (1814) Стефана Живковића“ (347–354).

Радови И. Вучине-Симовић, „Језичка идеологија као мерило губитка престижа и замене етничког језика: пример јеврејско-шпанског на Оријенту“ (357–372), В. Певриз-Нишић, „Разликовне црте између српског, хрватског и бошњачког стандарднојезичког израза у БиХ“ (373–383) и V. Karlić, „Kontrastivna analiza aktualnih pravopisa Matice hrvatske i Matice srpske“ (385–400) обједињени су темом *Социолингвистичка и нормативистичка истраживања*.

Радам S. Московић, „Афазја и билингвисти“ (403–409), у коме се разматрају области изучавања неуроллингвистике са посебним освртом на појаву поремећаја говора и билингвалност, започиње део *Општи лингвистичка и когнитивносемантичка истраживања*. Преиспитивања и могућности примењивања теоријских приступа језику заступљена су у рефератима А. Тривић, „Sapir-Vorfova hipoteza: za i protiv“ (411–424) и Д. Стаменковића, „Улога когнитивне семантике у изучавању прозне књижевности: концептулано стапање у баснама“ (425–435).

У последњем, седмом, делу, *Примењено лингвистичка истраживања*, налазимо тринаест радова. Највише њих је резултат истраживања и разматрања процеса наставе страног језика, као што су прилози: В. Радић-Бојанић, „Vokabular u nastavi stranih jezika: budućnosti ponikla u prošlosti“ (349–451), М. Рунџић, „Gramatičko beleženje kategorije određenosti kod govornika srpskog koji uče italijanski“ (453–461), Д. Ђуровић и В. Јанковић, „Nastava italijanskog jezika na nematičnim fakultetima: očekivanja i potrebe studenata“ (463–472), А. Шуваковић, „Institucionalizovano učenje stranih jezika i uvođenje italijanskog jezika u osnovnoškolski sistem u Srbiji“ (473–485), Ј. Дрљевић, „Razvoj veštine pisane produkcije u početnoj nastavi italijanskog jezika“ (487–497) и Т. Кукић, „Italijanski kao međujezik kod srpskih govornika: morfosintaksički aspekt“ (499–506), где се примењује метод анализе грешака код српских говорника који уче италијански. Корак даље представља рад М. Копривице, „Glottodidaktički aspekti jezika struke – nastava jezika elektrotehнике“ (507–520), јер се у наставу и преводјење овде упућују и проблеми стручне терминологије одговарајућих области. Различитим аспектима наставе језика баве се и радови: К. Завишин, „Bilingvalna nastava i podučavanje gramatike: studija slučaja“ (521–529), А. Јовановић, „Some Methodological Concerns in the Implementation of an Independent Field Research“ (531–543), Б. Миленковић, „Увод у креативно и критичко размишљање у писменом изражавању“ (545–554) и М. Јовановић, „О неким аспектима описног и нумеричког оцењивања у основним школама“ (555–563). Проблемима преводјења посвећени су радови Т. Тошић, „Вербални хумор у филму: типологија и превод“ (565–572) и Ј. Вулећ, „О преводу именушко-глаголских колокација на српски језик у роману *Mišljenja jednog klovna* Hajnriha Bela“ (573–582).

Примењеним методама лингвистичких истраживања, теоријским приступима у посматрању језичких појава, као и начином представљања резултата анализе ова књига свакако може бити путоказ свим почетницима у овој области. Евентуалне омашке и пропусте не би требало узимати сувише строго с обзиром на то да је ово први зборник са скупа овакве врсте, а многима и прво представљање научној јавности. Како запажамо, према позиву за III скуп младих филолога, овакав вид изношења резултата истраживања младих филолога постаје традиционалан.

Марина Сјасојевић